

EU toiminnassa

Demokratia ja talous

Demokratia
(kansanvalta)
vai
demokratiavaje
(kansanvallan
puute)

”Unioni kansalaisille etäinen ja vaikeaselkoinen” + monimutkainen päätöksentekojärjestelmä.

- Unionista tarjolla paljon tietoa: tiedotus- ja mainoskampanjat, brändäys.
- EU-opinnot oppilaitoksissa

”Parlamentin asema liian heikko”

- kansa valitsee parlamentin
- lainsäädäntövaltaa parannettu Lissabonin sopimuksessa 2009 (tavallisen lainsäätämisyjärjestelmän käyttö)
- nimittää komission ja voi erottaa sen.
- Pienillä jäsenvaltioilla suhteellisesti isompi edustajien määrä (isot vs. pienet jäsenmaat valtatasapaino)

Avoimuuden puute

- EU lainsäädäntö valmistellaan nykyään avoimessa prosessissa, jossa yhteistyötä tekevät komissio, parlamentti, neuvosto ja kansalliset parlamentit.

Ministerineuvoston kiertävä puheenjohtajuus

Lobbaaminen

- Eturyhmien pyrkimys vaikuttaa päätöksentekoon: "aulailu"
 - Informaation jakaminen
 - Asiantuntemus ja näkökulmat
 - Henkilökohtaista vaikuttamista
- Monet tahot lobbaavat: jäsenvaltiot, yritykset, järjestöt, EU:n toimielimet.
 - Konsultit ja ammattilobbarit
 - Verkostoitumista, tietojen vaihtoa, kokemuksia
- Ongelmia
 - Salamyhkäisyys
 - Lahjukset
 - Rahan valta
- Ratkaisu: avoimuusrekisteri: ketkä, minkä asian puolesta, €.

EU ja neljä vapautta

Tavarat:

- Poistettu sisärajoilta: tullit, rajatarkastukset, kansalliset tuotemääräykset.
- Unionin ulkopuolelta: tuontirajoitukset määräyksillä ja tullimaksuilla.
- Vapaakauppasopimuksia: Japani, Norja, Sveitsi.

Palvelut

- EU-kansalainen voi vapaasti käyttää muissa EU-maissa toimivia palveluja.
- Viranomaisten pitää kilpailuttaa isommat hankkeet.

Pääomat

- Suomesta voi viedä tai Suomeen voi tuoda rajattomasti rahaa -> ulkomaiset investoinnit Suomeen, suomalaiset investoinnit ulkomaille.
- Rahoja on helppo sijoittaa EU-alueella toimiviin kohteisiin esim. yritykset, asunnot, kesämökit.

Työvoima eli ihmiset

- EU-kansalaisen tärkein oikeus on vapaa liikkuminen: työskentely, opiskelu, yrittäjäyys, asuminen.
- 3kk jälkeen rekisteröidyttävä

Sisämarkkinat

EU jäsenmaat muodostavat yhtenäisen talousalueen.

Neljä vapautta yhdistävät jäsenmaita ja antavat yrityksille kilpailuetua.

Lainsäädännöllä ohjataan sisämarkkinoilla kilpailun tasapuolisuutta ja vapautta sekä kuluttajansuojaa.

Tuoteselosteet

Pakkauskoot

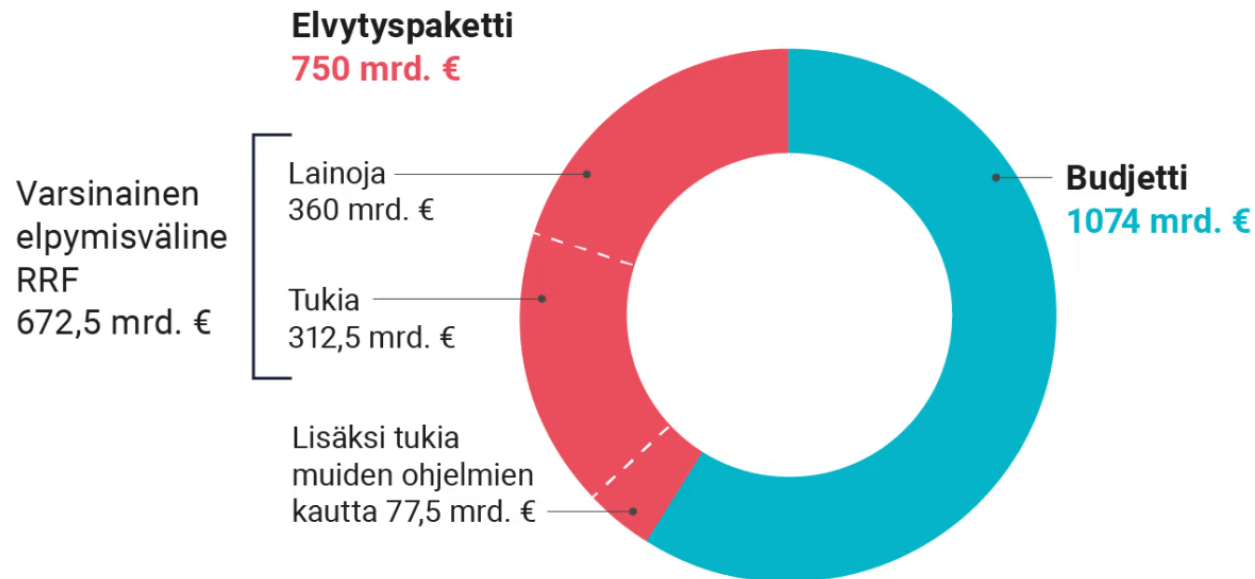
Laatuvaatimukset

Kilohintojen
ilmoittaminen

Nimisuoja esim. feta,
samppanja

Unionin budjetti

EU:n budjetti 2021–2027 ja elvytysrahasto

Lähde: Eurooppa-neuvosto

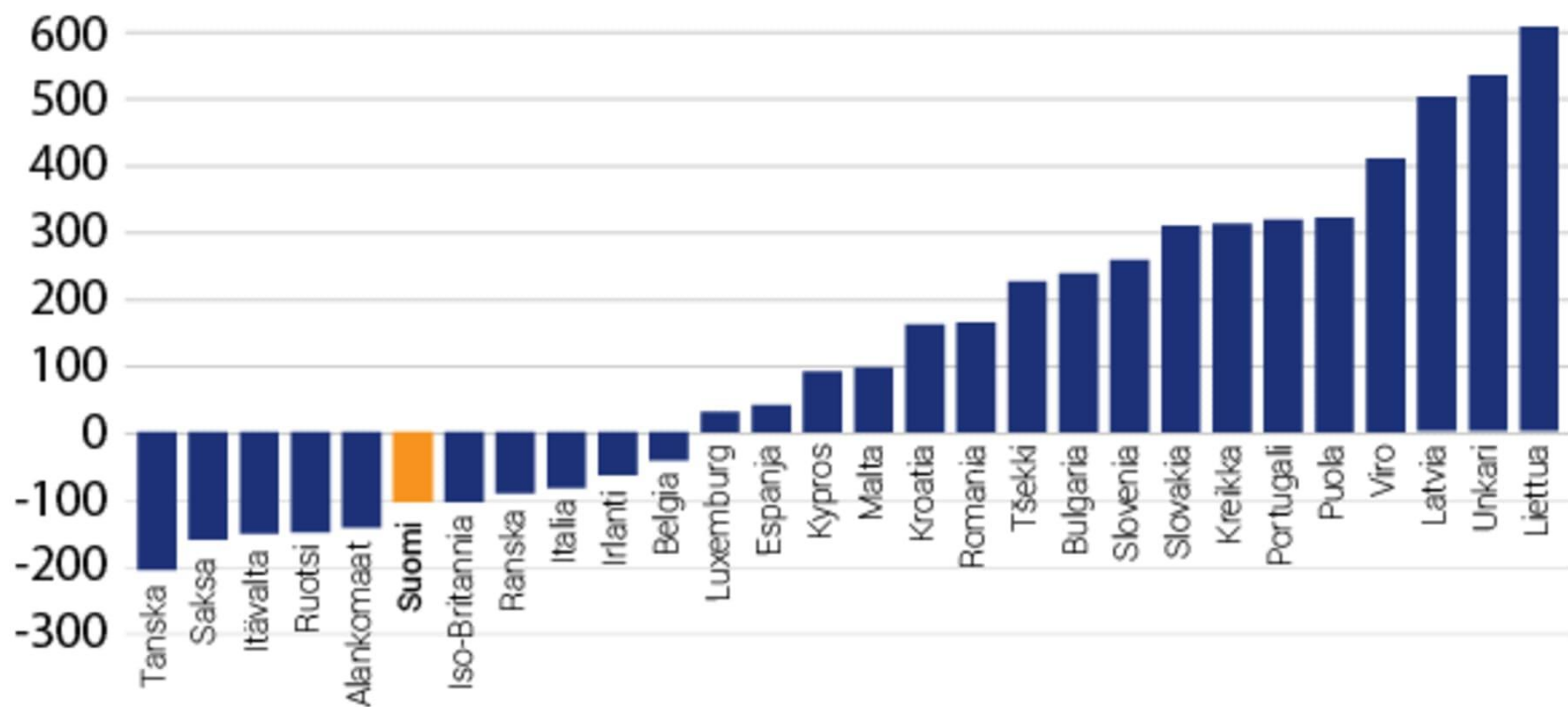
EU-budjetti sektoreittain

Lähde: Eurooppa-neuvosto

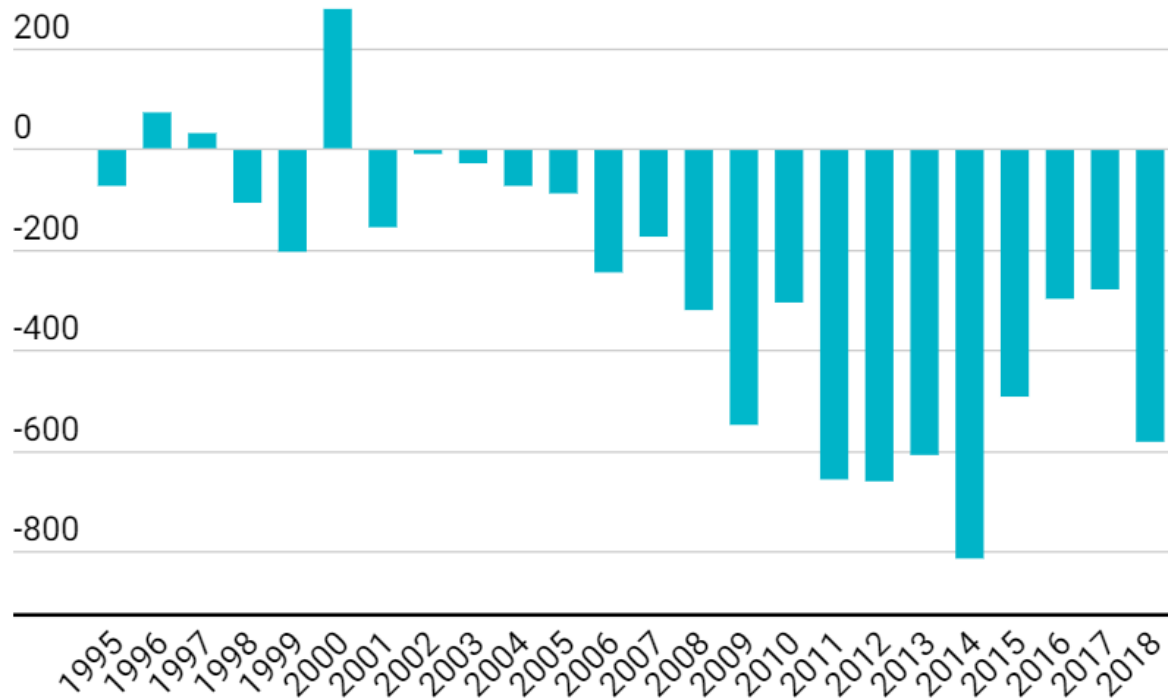
<https://yle.fi/a/3-11460448>

Eu-maiden nettomaksuasema (euroa asukasta kohden, 2018)

Suomen nettomaksuosuuden kehitys

miljoonaa euroa

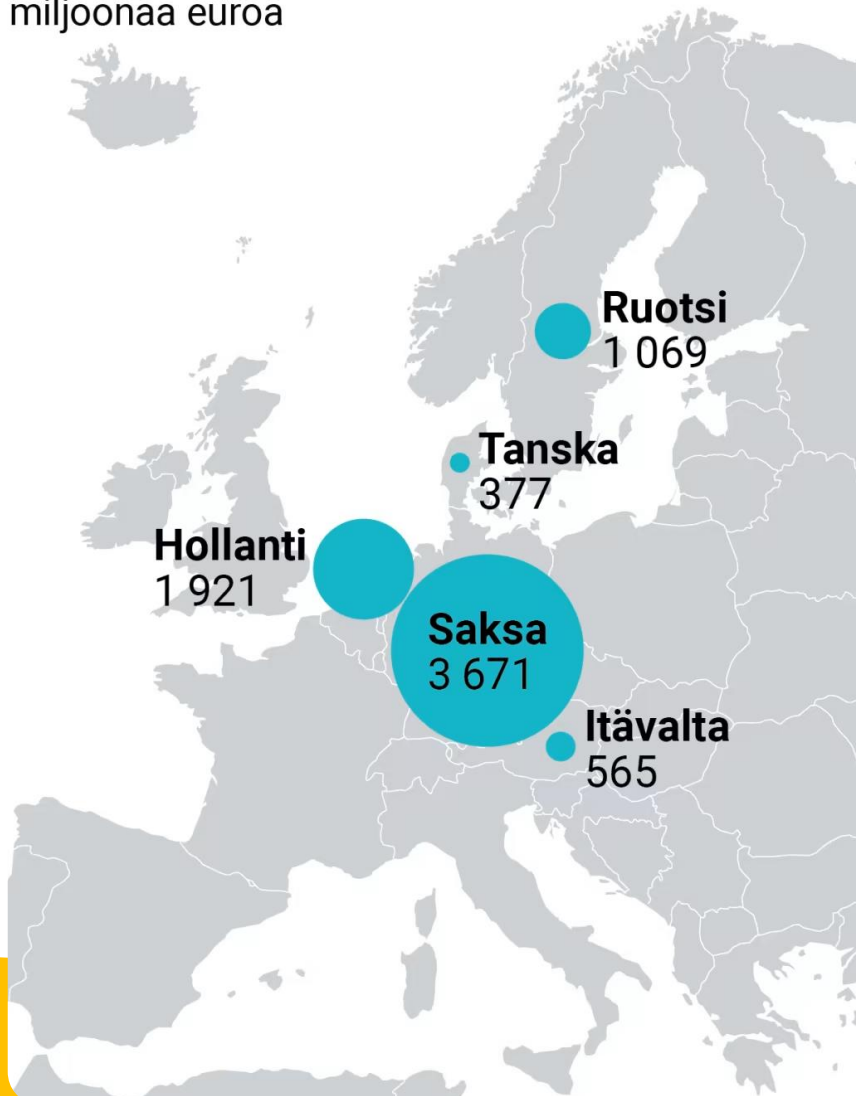
Lähde: Eurooppa-tiedotus

Grafiikka: Renja Nurmi / Yle

Suomen
nettomaksuosuus
2020
781 milj.€

EU jäsenyyden
suurin
taloudellinen etu
on vapaakaupan
sisämarkkinahyöty.

Jäsenmaksupalautukset vuosittain miljoonaa euroa

“Nuuka nelikko”:

EU:n suurimmat nettomaksajat ovat Saksa, Tanska, Itävalta, Ruotsi ja Hollanti.

Tanska, Itävalta, Ruotsi ja Hollanti vaativat tiukasti muun muassa tukiosuuden pienentämistä koronaelvytyspaketissa.

Tämän ryhmän jäsenmaksupalautukset nousevat eli ne saivat jäsenmaksualennuksen.

Aluepolitiikka

- Rakennerahastot: edistävät taloudellista kehitystä ja luovat työpaikkoja.
 - EAKR = Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) on tärkeimpiä EU:n koheesiopolitiikan välineitä. Sen tavoitteena on vähentää Euroopan eri alueiden välisiä kehityseroja sekä parantaa elintasoa heikoimmassa asemassa olevilla alueilla.
 - ESR = Euroopan sosiaalirahasto on Euroopan unionin tärkein jäsenvaltioiden työllisyyttä sekä taloudellista ja sosiaalista koheesiota edistävä rahoitusväline.
- Koheesiorahasto
 - Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio eli yhteenkuuluvuus
 - Hankkeet: kestävä kehitys, työllisyys, yritysten kilpailukyky
- Maataloustuet
 - Tuotantotuki ja toiminnan kehittäminen
 - Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutos

Haku on avoinna 13.4.–20.6.2023

Työelämän kehittäminen -teeman
valtakunnalliset
ESR+ -kehittämishankkeet

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Tervetuloa EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien verkkopalveluun

Alue- ja rakennepolitiikan tavoitteena on tasata alueiden välisiä kehitys- ja hyvinvointieroja ja varmistaa Euroopan unionin ja sen jäsenmaiden kestävä kasvu ja kilpailukyky. Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakausi 2021–2027 tuo merkittäviä resursseja toteuttaa Suomen pitkän aikavälin kasvun ja uudistumisen tavoitteita.

Ohjelma tähtää alueiden elinkeinorakenteen uudistamiseen, työllisyyden ja osaamisen parantamiseen sekä osallisuuden lisäämiseen. Rahoitus tulee kolmesta toisiaan täydentävästä rahastosta Euroopan sosiaalirahastosta (ESR+), Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF).

Ohjelman teemat

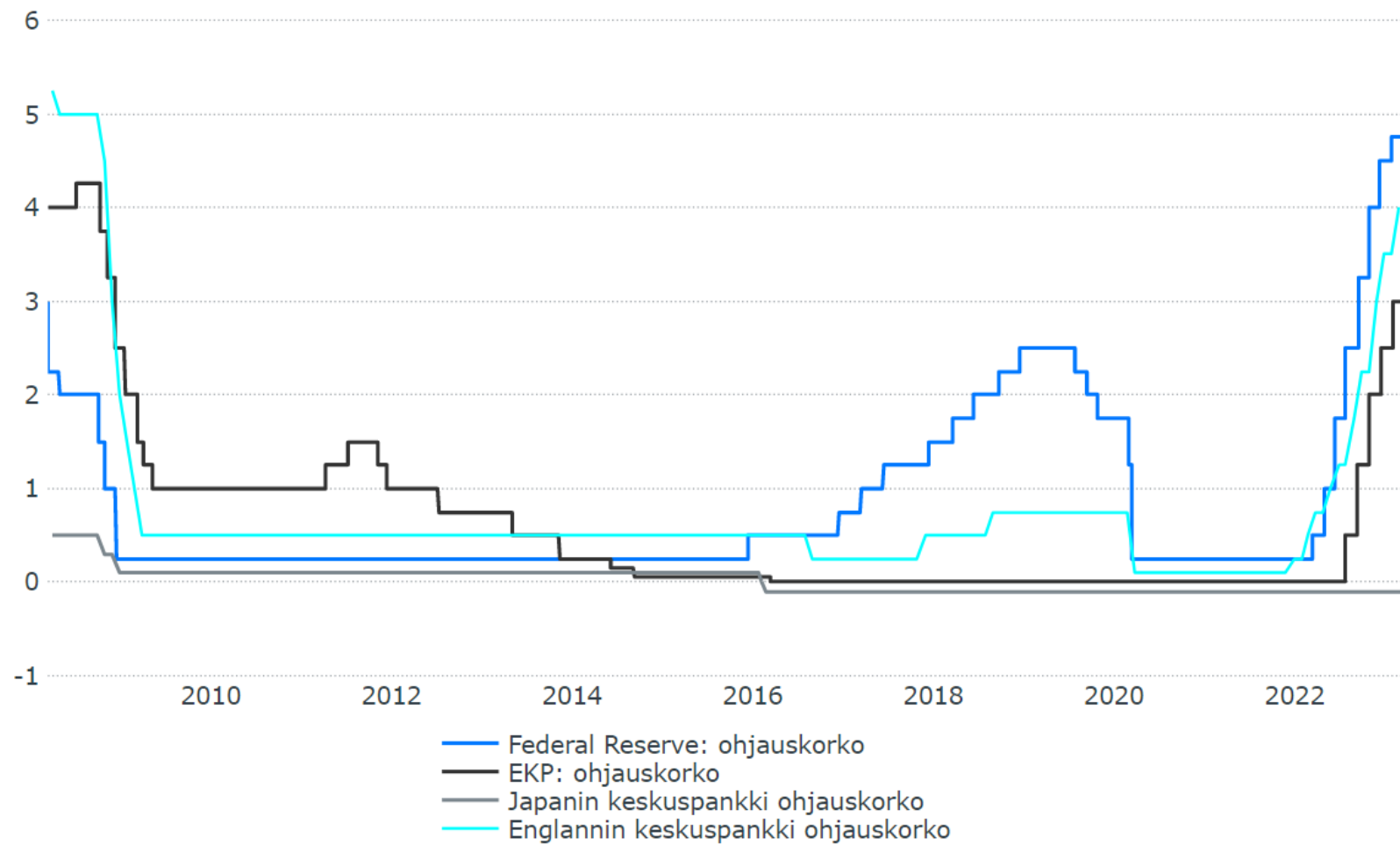

Euroopan keskuspankki

- Keskuspankit vastaavat rahapolitiikasta:
 - Keskeinen tavoite: hintavakaus (inflaatio), n.2%
- Euromaat (20), kuuluvat Euroopan talous- ja rahaliittoon (EMU)
 - Euro on kelluva valuutta: arvo riippuu kysynnästä ja tarjonnasta markkinoilla
- EKP vastaa euroalueen rahapolitiikasta
 - EKP:n neuvosto: päättää rahapolitiikasta
 - Noususuhdanteessa EKP nostaa korkotasoa -> vähentää halukkuutta ottaa lainoja -> kysyntä laskee -> hinnat laskevat (Inflaation heikentyy)
- Suomen Pankki lainaa rahaa Suomessa toimiville pankeille EKP:n päätösten mukaisesti
 - lainarahan korko (ohjauskorko) vaikuttaa alueen korkotasoon -> yrittäjien ja kotitalouksien lainojen korot

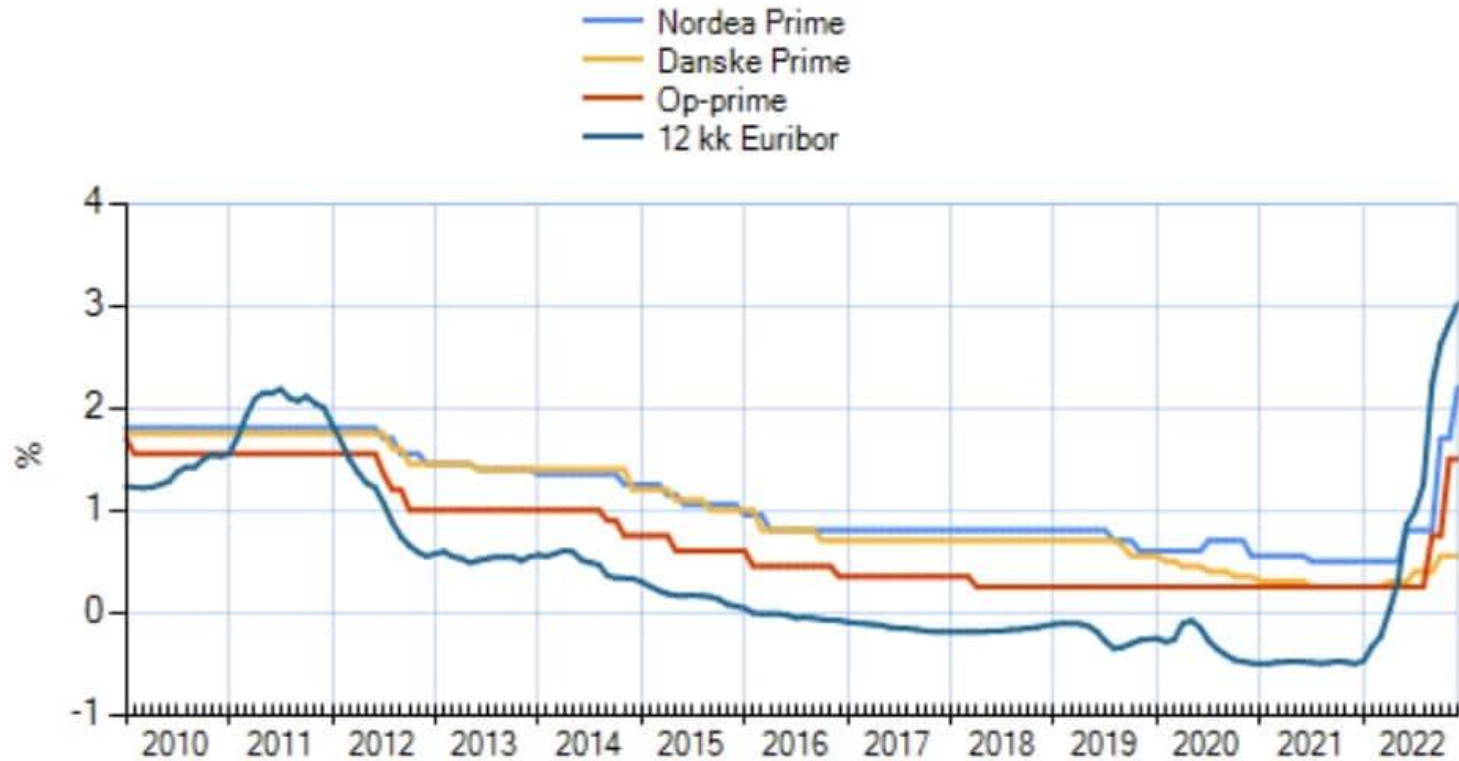

Ohjauskorot (%)

Source: Refinitiv Datastream, Inderes

Suomen talletuspankkien viitekorkoja ja 12 kk:n euribor

Lähteet: Pankit ja Thomson Reuters
12 kk Euribor: ennen vuotta 1999 12 kk:n heliborkorko
Euribor korot ovat viivästetty 24 tuntia
© Suomen Pankki

3.1.2023

Inflaatio

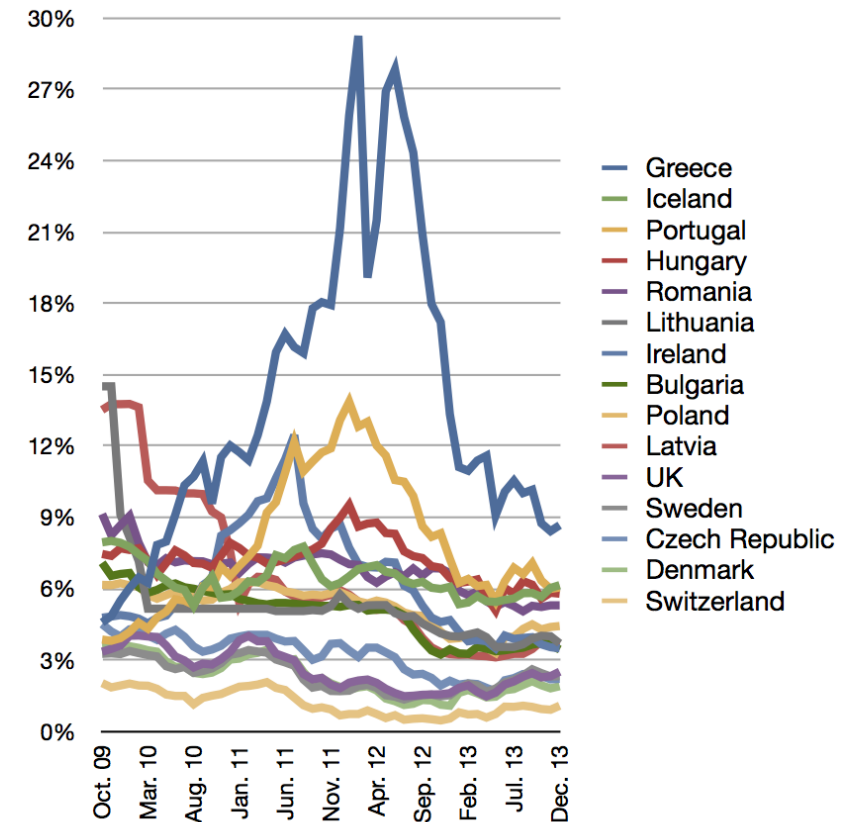

EKP:n toimet taloudellisessa taantumassa

- Ohjauskoron lasku, jotta kysyntä elpyy. Hintataso laskee.
- Kolmoiskriisi (finanssi-, Euroopan velka-, koronakriisi)
 - EKP otti järeät toimet käyttöön: ”määrällinen elvytys” eli velkapapereiden osto-ohjelma (esim. valtion joukkolainat)
- Ukrainan sodan aiheuttama inflaatiopiikki -> ohjauskoron nopea nosto -> korkotason nousu euroalueella.
- Kriisiaikana EKP voisi tehdä valuuttaintervention valuuttavarannollaan eli ostaa tai myydä valuuttoja.

Velkaantuva unioni

- Kasvu- ja vakaussopimus
- no bailout –periaate
- Eurojärjestelmään siirtyminen laski korkotasoa
 - Markkinat luottivat euroalueeseen -> lainoja alhaisella korolla -> innosti monet valtiot ottamaan velkaa -> vahva talouskasvu -> ei nähty riskejä
- FINANSSIKRIISI 2008
- Ylivelkaantuneiden maiden tukipaketit ja lainat
- Komissio valvoo jäsenvaltioiden budjetteja
- Velkavetoista politiikkaa ovat kannattaneet Italia, Kreikka, Espanja, Ranska sekä poliittinen vasemmisto.
- Nuuka nelikko: Ruotsi, Itävalta, Hollanti, Tanska + Saksa tiukempi velkalinja.

Source: ECB, Bloomberg, Central Bank of Ireland

COVID-19

CORONAVIRUS

Koronakriisi

- Koronakriisi aiheutti suuria talousongelmia kaikissa EU-maissa
 - Liikkumisrajoitukset vaikeuttivat palvelusektoria
 - Ulkomaankauppa supistui
 - Erityisesti kärsivät matkailuun erikoistuneet maat: Italia, Espanja, Kreikka.
 - Talousvaikeudet, rokotemenot ja terveydenhuoltomenot -> velkaantuminen kiihtyi.
 - Päätös: kasvu- ja vakaussopimuksen velkarojoja ei tarvitse noudattaa!
 - Yhteinen laina: elpymispaketti 750mrd€ 50% avustuksia ja 50% lainaa